

'a talús', o sigui seguint el pendent, deixant-ho caure, prengui el sentit «a granel». «A *tarús*: sin calcular», recollit com cast. xurro i com «valencià» en l'Alt Millars per Mn. Monzó i Nogués (monografia *El Mijarense*, ACCV c. 1965, p. 237). Tot plegat, però, fa rumiar. I suscita una vaga sospita d'arabisme, que per desgràcia no es podrà comprovar ni refutar mentre no surti (ai de mi!, que no m'han permès endegar-ho) gent més sàvia i verament entesa en àrab vulgar hispànic.»

»Certament hi ha un verb àrab vulgar d'arrel *rys*, registrat pel nostre *RMa.*, segons Dozy (*Suppl.* I, 569) amb el sentit «décapiter, couper les graines du millet», en II forma, i en la seva quasi-passiva *v* forma, que naturalment formarien el nom d'acció en *ta-*; la morfologia aràbiga fa que siguin de fonemes molt inestables i incerts les formes de tals conjugacions en les arrels de *y* medial; i l'escassa freqüència de les conjugacions tipus II i *v* agreuja la incertitud; per analogia podríem deduir (incertament) que tindrien la forma *tarúis*, respectivament *taráyyis*, de la idea 'el fet d'anar escapant la grana del mill (o blat de moro)' s'hauria pogut passar a 'fer-ho a orri', i l'analogia dels casos reunits a *TAFULLA* (*tahýlla* > *tahýlla* etc.) donaria peu a admetre que *tarúis*, o l'altre, esdevinguessin *tarús* en l'àrab decadent dels moriscos.»²

¹ Cf. el gc. *taluc* 'morceau de bois' i *talucat* «= *palissat* en docs. landesos de 1510, 1515 (Millardet, *Anc. Textes, gloss.*) en relació amb les formes estudiades en *DECH* v, 391a43 i 391b13, i amb les que hem esmentat a *TALÓS*. — ² No sé si s'hi relaciona *esrassat* (*RASSA*) i un hapax val. *+terux*, segons sembla, 'renec, flastomia': Ed. L. Chavarri (de Morvedre o de l'Horta val.) contant les aventures de Russinyol, pintant en un claustre enmig d'un eixam insuportable de criatures molestes, «com apuraben la passència estos auzells cridaors d'ulls despabilats! --- Recorde que l'artista hagué de soltar un *terux* enèrgic, que fou seguit d'un *Ave Maria Puríssima!* general, per tots els escolans dels frares» (*Pèl i Ploma*, febrer 1902, 278). Potser *terúis* > *terús*, bàsicament 'desgavell, impromptu'? Altrament no oblidem el contacte fònic i semàntic en què es troben aquest mot, i els de dalt, amb *taruta*, *tarutar* (*AlcM*), *tarot*, *DESTAROTAR* etc., que poden haver causat mutacions en aquests asteroides d'òrbita pròxima.

TALVEG, pres de l'al. *talweg* id., pròpiament 'viary de la vall'; terme internacional de geògrafs, preferible per tant a allò que els nostres botxins de 1939ss. ens fan dir *vaguada*. □ 1.ª doc.: cat.: *DFa*.

TALVINA, val. 'farinetes', de l'àr. *talbina* id., derivat de *lában* 'llet'. □ 1.ª doc.: c. 1400, Ibn Wáfid, *Medic. Particulars* (*AlcM*).

«Dar-li-has a beure *talvina* de segó, feta llet de amelles --- e menge d'alí avant los formigons fets ab llet de carabaces ---», a. 1466, Receptes val. de Joan Joan (*BABL* VII, 325; més cita ací, IV, 128b36). Tam-

bé prengué el sentit de «pasta de almidón con la que, antes de barnizarlos se da un baño a los azulejos ---» (*Almela, Vocab. Ceram. Manises, BSCC*, p. 420). A la meua inoblidable li havien donat, quan era nena, a les muntanyes d'Almeria, *talvinas* «gachas secas, sin caldo, fritas en la sartén, por lo común con trozos de chorizo, tocino o pan» (1930-37); TALVINA, *DCEC/DECH*. En àrab els diccs. clàssics defineixen 'menja que es fa amb segó, llet i mel'; *RMa.* defineix «amigdalatum», com *talbina* 'al-layz' (que devia ser aquella llet d'ametlles comprovada per Mestre Joan), o també *talbina* i prou.

DERIV.: *Talvinada*: «ESCUDELLES ESPESSES: forment cuyt --- ordiat: ptissana; *talvinada*: cremor furfuris decoctus; llet de amelles: lac amygdalaceum», OPou (*TbPu.*, 192).

Talzim, V. *tagzim* *Tam*, castellanisme per 'bòll', i cf. *tamarella*, veg. TAMO (*DCEC/DECH*) *Tamany*, castellanisme inadmissible i inútil (per *grandària*, eventualment *dimensions*, *mida*, *mesura*); *tamany* adj. arcaic, V. MAGNE *Tamalluco*, V. *tallamocs* (*TALLAR*)

TAMARA, que els nostres botànics creuen terme tècnic necessari: manllevat dels mots castellans TAMARA (*DCEC/DECH* v, 396b9), segons sembla confont i barrejat dos mots de sentit i origen diferent: *tamra* àr. 'ràim de dàtils' i un cast. *támara* 'branquillons', derivat del mot cast. TAMO sense cap relació amb aquella.¹

CPt.: *Tamarinde*, pres de l'àr. *tamar hîndi* 'dàtil de la Índia', aplicat després a l'arbre que el fa. No hi ha garantia que existeixi realment un mot obscè val. *tàmera* (no Escrig) no registrat per diccs. responsables.

¹ Per a aquest altre cast. *támara*, veg. *DECH* v, 400b8-29. A la cita que dono allí de *tamarón* en Barahona de Soto, convé afegir Barahona, *Diál. Montería*, 115 (*támaras secas*). JHubschmid hi insisteix en *VRom.* XVIII, 5-12 i *ZRPh.* LXXVIII, 250.

TAMARELLA, certa mena de roba ordinària antiga, origen incert, potser d'un compost de l'àr. vg. *témar* 'roba vella'. □ 1.ª doc.: 1673.

⁴⁵ En un inv. del Maestrat; a. 1673: «it., dos cresols; it. un tros de llansol de *tamarella* blanca; it. un llansol de *tamarella* usat; it. chipó de colorettes sense mànecues ni faldons ---» (p. p. Moll, *Misc. Mtz. Ferrando* 1968, p. 403). D'una nota presa per Coromines a *StPolM.*, el 1927: «segons el vell ermità de Sant Pau, en el seu temps els pescadors duien els calçotets de *tamarella*; era una roba com a dels davantals de cànem-i-llana, diuen els altres pescadors». *AlcM* registrà (sense fonts) «roba compacta de què es feien calçons i faldes (Mataró, Val.)».

No és improbable, ni ara prou demostrable, que vingui de l'àrab, com un d'aquella mena de superlatius emfàtics que formaven els mahometans espanyols afegint-hi el nom de Déu, tan representats a la nostra toponímia i onomàstica, *Fondeguilla*, *Fondarella*, *Fatare-*